

#3

UDFLUGTER OG TURE

BESKRIVELSE OG RETNINGSLINJER

Når man har begrænsede sprogkunderskaber, er det svært at lære sine nye omgivelser at kende. Som frivillig kan man støtte flygtninge ved at tage dem med rundt i byen, med offentlig transport og på besøg steder, der kan være nyttige for dem. I nogle tilfælde kender flygtningene måske området eller bestemte steder, bedre end du gør. I så fald kan de vise dig rundt, men du kan støtte dem i at træne det relevante sprog. Det kan give deltagerne en følelse af tryghed, hvis man besøger nye steder i en lille gruppe.

Hver enkelt udflugt eller tur kan ses som en lille brik i et større puslespil. Det er ikke sikkert at folk føler sig trygge ved at bruge biblioteket efter et enkelt besøg, men det gør det mere sandsynligt.

Det er én ting at lære om offentlige institutioner som biblioteker, medborgerhuse eller kulturelle institutioner i klasse-lokalet, men at besøge stederne sammen med nogen kan få folk til at føle sig mere trygge. Der kan være mange grunde til, at man er bange for selv at begive sig et nyt sted hen, man kan f.eks. være bange for ikke at kunne finde vej eller føle sig usikker på, hvordan man begår sig. Når man tager folk med på besøg forskellige steder, er man med til at op-hæve den usikkerhed.

Sprogundervisere skal forholde sig til undervisningsplaner og meget andet, så de har ofte ikke mulighed for at tage på udflugter.

”Jeg lærte, at nogle af disse kvinder kun sjældent forlader deres lokalområde og ikke er vant til at bruge den offentlige transport. Derfor begyndte jeg at organisere udflugter for dem.”

Frivillig, London

ning at planlægge en byrundtur med en masse historiske forklaringer for en gruppe begyndere, medmindre de er særligt interesserede i det og har arbejdet med ordforrådet på forhånd. Hvis du synes, det er svært at forudsige, hvilket sprog deltagerne vil kunne forstå, kan en underviser give dig nogle tips. Der er ideer til, hvordan man kan forberede udflugter nedenfor.

En udflugt kan være en engangsbegivenhed. Du kan planlægge turen og tilbyde den som en valgfri aktivitet til flere forskellige grupper. Du kan henvende dig til sprogundervisere og tilbyde det som en ekstra aktivitet. En anden mulighed vil være at planlægge flere forskellige udflugter for en bestemt gruppe. Det kunne være et hold på en sprogskole

For at styrke sprogtilgængeligheden kan man forberede korte lister med relevant ordforråd til den enkelte udflugt, og man kan arbejde med dialoger, der er relevante for det sted, man besøger.

Udflugter og ture er også velegnede til at styrke forholdet mellem deltagerne. Du kan vise bestemte steder, der er vigtige for dit liv og din kultur – og vice versa. De fleste flygtninge vil gerne lære om lokale traditioner, og hvis de har været et stykke tid i landet, har de måske også steder, de gerne vil vise dig. Hvis I kender hinanden i forvejen, er I måske mere motiverede for at lære om de steder, der har betydning for jer hver især.

MÅLGRUPPE

Udflugter og ture er velegnede på alle niveauer. Det giver selvfølgelig ikke me-

eller en gruppe, der bor på et asylcenter. Hvis man arbejder med den samme gruppe over længere tid, er det med til at skabe et tillidsfuldt forhold, og det fremmer sprogtilegnelsen. Når I kender hinanden, vil deltagerne også i højere grad kunne være med til at vælge udflugtsmål.

FØRSTE SKRIDT

Tag et skridt ad gangen, også selvom du allerede har ideer til en hel række udflugter. Begynd med at planlægge en enkelt tur, så du kan lære af dine indledende erfaringer.

Før du begynder, så kontakt dem, du gerne vil have med, eller en relevant kontaktperson, som f.eks. en underviser. Fortæl om din ide med udflugtsmålet og hør, hvad folk siger: Er det relevant? Er der nogen, der har lyst til at tage med? Start i det små – lad være med at planlægge ture for større grupper eller et helt hold. En tur med 2-3 deltagere kan være meget nemmere at starte med.

Det er altid godt at have nogen at dele ansvaret med, som kan støtte og komme med forslag. En sådan person kan også deltage i udflugten og være med til at planlægge den. Det kan også være nogen, der kender din målgruppe godt, som f.eks. deres sprogunderviser.

Din forberedelse til turen afhænger af, hvor mange deltagere der er, og hvilket sprogligt niveau de har. Det mest udfordrende vil være en stor gruppe med begrænsede sprogkunderskaber. En lille gruppe med et højere sprogligt niveau er meget nemmere, fordi du så har mulighed for at improvisere. Du kan tage hensyn til deres interesser og spontant ændre planer, eller du kan starte en diskussion. Det er ikke muligt med nybegyndere.

Hvis du har en gruppe begyndere, er det en god ide at forberede en kort liste med ordforråd som hjælp. 10-15 ord eller udtryk er nok. Kvalitet er vigtigere end kvantitet (se boks). Især hvis du arbejder med begyndere, kan det være en god ide at forberede udflugten med gruppen. Der kommer sandsynligvis ikke noget godt ud af at tale til en gruppe begyndere midt på gaden. Gadelarm og forbipasserende vil gøre det svært for dem at koncentrere sig. Find i stedet et roligt sted inden turen og forklar, hvad I skal lave. Ved den lejlighed kan du så også introducere det relevante ordforråd.

Hvis du samarbejder med en underviser, kan I aftale en arbejdsfordeling. Hvis vedkommende forbereder kursisterne på udflugten i undervisningen, vil det gøre det nemmere at kommunikere. Du kan få deltagerne til at fortælle dig, hvad de allerede har lært: hvilke ord de kender, om de har lært særlige udtryk osv. Hvis de ikke føler sig trygge ved at tale, kan du bede dem om at vise dig deres undervisningsmaterialer, og du kan så bruge nogle af ordene i løbet af turen.

En kort liste med specifikt ordforråd er et nyttigt redskab til alle ture. Forbered en liste med ord, og lad deltagerne finde oversættelsen med deres smartphone. Hvis de ikke har en sådan, så lad dem gætte på betydningen ved hjælp af ord eller kropssprog.

Vær præcis med de ord, du vælger til listen. Kvalitet (og relevans) er bedre end kvantitet. Hvis I f.eks. skal besøge et bibliotek, kan du se på de skilte, du finder der. Sørg for, at du skriver skiltene nøjagtige ordlyd på listen for ikke at skabe forvirring. Det kan f.eks. være:

- Stilleområde
- Aflevering
- Lånerkort
- Spørg en bibliotekar
- Sæt telefonen på lydløs
- ...

Når I er kommet frem (eller eventuelt undervejs), kan du bede deltagerne om at kigge efter skiltene.

Selve turen er også værdifuld. For nogle deltagere er det ikke noget problem at finde rundt i byen med offentlig transport, men de vil deltage alligevel, fordi de gerne vil lære noget nyt. For andre vil det også være noget nyt og lærerigt at tage med offentlig transport.

UDFORDRINGER

Grupper, hvor deltagerne har meget forskellige sproglige niveauer, vil helt sikkert være en udfordring. Bed dem, der taler sproget godt, om at hjælpe begynderne.

Hvis I har aftalt et bestemt tidspunkt og sted at mødes, er det selvfølgelig vigtigt, at alle kommer til tiden, men der kan altid ske ting, som den enkelte ikke er herre over, som f.eks. forsinkelser i den offentlige transport. Giv om muligt deltagerne dit telefonnummer på forhånd, så I kan komme i kontakt med hinanden, hvis nogen er forsinket. Nogle, der ikke er så gode til at tale sproget endnu, vil måske ikke kunne kommunikere pr. telefon, og her kan det være en rigtig god ide at samarbejde med andre om udflugten, for så kan én af jer vente på dem, der er forsinkede.

Der kan selvfølgelig altid ske det, at du møder en gruppe, der ikke er interesseret i, hvad du har at tilbyde. Det er helt afgørende at lytte til gruppens behov, og hvis du ikke har nogen tilknytning til den pågældende gruppe, kan det være ekstra svært. Nogle gang er det bare det forkerte match, og det må du acceptere. Der kommer andre muligheder!

GRUNDREGLER

- Når man henvender sig til flygtninge, så vær opmærksom på deres økonomiske situation, så der ikke er nogen, der bliver udelukket af den grund. Selv en busbillet kan være en hindring for nogle.
- For mange kan det være svært at finde vej. Vælg et nemt mødested, som alle kender. Hvis I er flere frivillige, bør én af jer vente på dem, der er forsinkede.
- Hvis du gerne vil planlægge en udflugt for en bestemt gruppe, så bed dem om at foreslå et udflugtsmål. Eller hvis målet allerede ligger fast, så prøv at finde ud af, hvad der vil være relevant for dem det pågældende sted. Hvis man har kursister, der taler sproget godt, kan man også spørge dem, om de har lyst til at planlægge en tur for de andre.

EKSEMPEL: “SE BYEN GRATIS”

Sarah havde lige mistet sit job, da hun begyndte som frivillig støtte for en gruppe kvindelige flygtninge i det lokale medborgerhus. Det var hendes nabo, der tog hende med derhen, og eftersom Sarah havde masser af tid og gerne ville lave noget meningsfuldt, var det en kærkommen mulighed. “Jeg sidder normalt foran min computer 7 timer om dagen, så det var virkelig spændende for mig at støtte kvinderne med deres indlæring og daglige udfordringer”, husker Sarah. Efter en måned fik hun et nyt job, så hun havde ikke længere tid til at mødes med kvinderne om formiddagen. “Da jeg fortalte dem om mit nye job, og at jeg havde 40 minutters transport hver morgen, fandt jeg ud af, at nogle af kvinderne sjældent kom uden for nabolaget og ikke var vant til at bruge offentlig transport”. Det var udgangspunktet for at arrangere korte ture for at vise kvinderne institutioner og steder i byen, som de sandsynligvis ikke selv ville besøge.

Den første tur bragte gruppen både til biblioteket og til et kunstgalleri. Det forekommer indlysende, at biblioteket og dets forskellige tilbud selvfølgelig vil kunne være en nyttig ressource for kvinderne, men det er ikke det vigtigste kriterium. “Kvinderne har overrasket mig så mange gange, at jeg ikke tør dømme om, hvad der er nyttigt for dem eller i deres interesse. Jeg tror, de deltager, fordi de kender mig og er nysgerrige”. Så den eneste røde tråd i Sarahs seneste fire ture har været, at hun kun vælger steder, hvor man ikke skal betale for adgang eller for at bruge stedets tilbud. Det at man ikke skal betale, er ikke nødvendigvis det samme som, at stederne er let tilgængelige. Nogle af dem er ikke kendt af udenforstående. Kvinderne kommer måske aldrig tilbage til de pågældende steder, men de har fået set byen fra mange nye vinkler.

Afhængigt af stedets eller institutionens størrelse giver Sarah dem altid besked om besøget eller spørger, om hvor stor en gruppe, det er muligt at komme med. Hun er endnu ikke blevet afvist, snarere tværtimod: fordi hun har kontaktet institutionerne på forhånd, er der blevet taget personligt imod gruppen, hvilket har været en god oplevelse for kvinderne.

En anden frivillig, Rosaly, som stadig står for formiddagsmøderne i medborgerhuset, hjælper Sarah med udflugterne. Rosaly har også mulighed for at tage med, eftersom turene er om eftermiddagen efter arbejde. Det betyder også, at kvinderne tager deres børn med. Rosaly hjælp består i at forberede turen nogle dage før ved at se på bykortet sammen med kvinderne og give en kort introduktion til, hvad der skal ske, samt høre, hvad kvinderne forventer og i øvrigt kender til stedet. Før den seneste tur gav Rosaly kvinderne den opgave at finde ud af, hvordan de skulle komme derhen med offentlig transport og regne ud, hvor lang tid det ville tage. Det klarede de godt. Ikke desto mindre mødes Sarah med hele gruppen ved medborgerhuset for at sikre, at alle kommer med.

Efter hver udflugt bliver kvinderne bedt om at fortælle om deres oplevelser og deres tanker. Det er den del, Sarah bedst kan lide. Alle skal sige noget uanset sprogkundskaber. Og kvinderne fortæller hende ikke kun om de steder, de lærer at kende, men også om ting, der skete eller hvad de lagde mærke til på busturen. “Så er det ikke længere mig, der viser dem byen, men dem, der viser mig deres perspektiv på den by, vi bor i” slutter Sarah af.